

előbbiekhöz hasonló részletes tartalom-
elemzésnek vet alá. Kiemelkedő jelentősé-
gű a folyóirat etnográfiai anyaga, amely-
ben többek között a legjelentősebb klassziku-
sok szólaltak meg: Bálint Sándor a
magyar vallási néphagyományokról,
Györffy István az alföldi népeletről,
Ortutay Gyula és Solymossy Sándor a
magyar folklórról.

A bemutatott művet jelentős hozzájárulá-
sunk tartjuk a két világháború közötti
korszakot részletes forráselemzéssel meg-
érteni törekvő művelődéstörténeti és kul-
túrpolitikai kutatásokhoz, a ma közéleti
szereplőinek pedig érdemes figyelembe
venni Passuth intelmét, miszerint az
országképet bemutató külföldi orgánum
arra törekszik, hogy „olyan magyarságké-
pet alakítson ki, mely – bár objektív alapo-
kon nyugszik – mégis humanisztikusabb,

történelmi tapasztalatokat értékelőbb, mint
amilyen közéletünk a valóságban volt”
(Farkas, 2004, 85. o.); így volt képes arra
a *Nouvelle Revue de Hongrie*, hogy bár
csak tizenhárom éven át, de az ország
pozitív önképét fogalmazza meg, amivel
Farkas kutatásai szerint eredményesen
járult hozzá a nemzetközi közvélemény
formálásához.

Farkas Mária (2004) *A Nouvelle Revue de Hongrie
mint kultúráközvetítő folyóirat*. Doktori Mestermun-
kák. Gondolat Kiadó, Budapest. 203 o.

Farkas Mária (2009): *La culture hongroise reflétée
par une revue ouverte à l'Occident*. Université de
Strasbourg, Strasbourg. 124 o.

Pusztai Gabriella

Debreceni Egyetem, Neveléstudományok
Intézete, Társadalompedagógiai Tanszék

Nyelvtanulás két kézzel

*Kontráné Hegybiró Edit a siketek és nagyothallók idegennyelv-
tanulásának siker- és kudarcélményeit mutatja be Nyelvtanulás két
kézzel. A jelnyelv szerepe a siketek idegennyelv-tanulásában című
könyvében. A kötet az Esélyegyenlőség a nyelvtanulásban című
projekt kutatásaira épül.*

Kontráné Hegybiró Edit a könyv első
részében rövid áttekintést ad a sike-
tek és a nagyothallók hallásállapotá-
ról, jelnyelvről és a siketek kultúrájáról,
megpróbálva eloszlatni azokat a tévhiteket,
amelyek korábbi évtizedekben, illetve évszáz-
adokban az emberek tudatában éltek.

Ismerteti, hogy sokszor miért nem
„engedélyezték” a siketeknek az idegen
nyelvek tanulását az általános iskolákban,
illetve hogy később a középiskolákban
miért kaptak felmentést a nyelvtanulás
alól, annak ellenére, hogy ugyanolyan
jogok illetik meg őket, mint a hallókat.
Ebből a szempontból torzul az esélyegyen-
lőség, mert a későbbi életben, akár a felső-
oktatásban, akár az elhelyezkedéshez,
nagyon nagy szükség lenne valamely ide-
gen nyelv ismeretére.

A Eötvös Loránd Tudományegyetem
néhány kutatója az *Esélyegyenlőség a
nyelvtanulásban* című projekt keretében
írásos formában folytatott országos adat-
gyűjtést a siketek és nagyothallók körében
az idegen nyelvek tanulásáról és a jel-
nyelvhasználatról, majd a kapott adatokat
elemzték. Az eredmények megdöbbentő-
ek lehetnek az olyan halló számára, akinek
teljesen ismeretlen a siketek világa. A pro-
jekt másik részét interjúk készítése alkotta,
hallássérült nyelvtanulókkal, jelnyelven,
jelnyelvi tolmácsok segítségével, mert a
siketeknek sokkal egyszerűbb jelben kife-
jezni magukat, számukra a jelnyelv az
elsődleges nyelv, illetve ez az anyanyelv-
ük. Az írásban végzett felmérésben több
nagyothalló vett részt, míg az interjúk
kutatásban a siketek voltak többségben.

Az interjúalanyok teljes őszinteséggel elmesélték, hogy miként élték át az anyanyelvük elsajátítását, és hogyan tanulták meg a másodlagos nyelvet – a magyart – a szegregált oktatásban. Az interjúkból kiderül, hogy a siketek többsége számára a magyar nyelv tanulása frusztrációt okozott, amit később, felnőtt korukban ismernek csak el – s belátják, hogy nem tudják jól a magyar nyelvet, sokszor nem is értik.

A siketek idegennyelv-tanulásának a fontosságáról is olvashatunk a könyvben. Napjainkban a siketek világában – ahogyan a hallók világában is – nagyon elterjedt a külföldi szervezetekkel való kapcsolattartás, melynek során az angol nyelvet tekintik közvetítő nyelvnek, s ez különösen fontosá teszi ennek a nyelvnek az ismeretét.

Az interjúalanyok tanultak már, vagyis próbáltak már tanulni angolt, németet vagy más idegen nyelvet a különböző oktatási formákban, de többségüknek sajnos kudarcba fulladt a próbálkozása.

Az interjúalanyok korábbi tapasztalataik alapján elmesélték, hogyan képzelik el egy idegen nyelv tanulását. Itt már egy teljesen új oktatási módszert vázoltak fel: azt szeretnék, hogy a tanár tudjon jelelni, és ennek a kommunikációs formának, nyelvnek a segítségével tanítsa meg az idegen nyelvet. A legjobb az volna szerintük, ha egy siket tanár tanítaná őket, aki jól tudja az adott idegen nyelvet, bár egyelőre ilyen szakember még nincsen Magyarországon. Ezenkívül még többen is elmagyarázták a résztvevők közül, hogyan képzelik el a tanulást, hogy milyen módon tanítsa a tanár az idegen nyelvet. Itt főként

a vizuális gondolkodást említették – eszerint a nyelvtanulásnak lehetőleg képekkel, példákkal kellene zajlania, az igeidők magyarázata pedig idővonal segítségével kellene történjen. Vannak a könyvben példák arra vonatkozóan is, hogy egy idegen nyelvet idegen jelnyelvi közvetítéssel (például angolt amerikai jelnyelven) megtanulni sokkal könnyebben és hatékonyabban lehet, de ilyen lehetősége csak a szerencsésebb interjúalanyoknak volt, akik a magánéletükben külföldi siket ismerőseket, barátokat szereztek.

A könyv nemcsak a siketek idegennyelv-tanulásával kapcsolatos nehézségeket és ezek okait tárja fel, hanem célokat és feladatokat is megfogalmaz valamennyiük számára. Az utószóban a szerző beszámol arról is, hogy 2009. november 9-én az Országgyűlés elfogadta a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló törvényt, mely a siketek oktatását is egészen új alapokra helyezi. Ezekre az alapokra építve jobban elérhetővé és könnyebbé kell váljon sok hallássérült számára a nyelvtanulás, mert mint az Európai Unió egyenjogú polgárának nagyon sok siketnek és nagyothallónak célja és igénye van arra, hogy idegen nyelvet tanuljon.

Kontráné Hegybíró Edit (2010). *Nyelvtanulás két kézzel. A jelnyelv szerepe a siketek idegennyelv-tanulásában*. Eötvös Kiadó, Budapest. 182 oldal.

Csernyák Hajnalka

MTA Nyelvtudományi Intézet, Többszempélyűségi
Kutatóközpont – Siketek és Nagyothallók
Országos Szövetsége (SINOSZ)